

Calaforra, Fuster

JOAN F. MIRA

El dia 1 de juliol del 1992, després del soterrar de Joan Fuster, escrivia Enric Sòria en el seu dietari: "La riquesa del món literari de Fuster, l'amena varietat dels seus assajos, l'extraordinari valor de la seua prosa, precisa, ondulant, persuasiva, lleugera, perfectament compassada, són valors que tenen tant o més dret a perdurar que les seues idees. Al capdavant, si aquestes idees van ser convincents era, en molt bona part, perquè estaven superbament escrites. En Fuster, l'escriptor va ser més eficaç que l'ideòleg, i, personalment, crec que més valuós també". Passats els anys, un altre autor de la generació de Sòria, Guillem Calaforra, degué tindre alguna intuïció personal, potser alguna sospita, o almenys una molt sòlida curiositat metòdica sobre les fonts, les expressions i les formes de la ideologia —o les ideologies— que hom ha pogut atribuir al més gran dels nostres escriptors contemporanis. Calaforra (com Sòria) coneix, entre altres llengües, l'alemany, ha llegit tot el que cal llegir, i ho ha llegit a fons, té la severitat d'un acadèmic germànic, no té ganes de bromes ni de fantasies, no es deixa impressionar per llocs comuns, judicis previs i altres frivoltats, i el resultat és un llibre contundent,

Dialèctica de la ironia. La crisi de la modernitat en l'assaig de Joan Fuster, que deu haver posat nerviós més d'un lector devot. Un llibre on, amb molta reverència i amb garantia d'encert, es pot concloure, sobre el gran home estudiat i sobre els seus glossadors: "Quan volem mostrar-ne la grandesa i l'originalitat, és d'idees; quan l'anàlisi rigorosa de les idees posa en perill la nostra imatge de l'autor, aleshores ens recordem, de manera oportunista, que és literatura (i en literatura, ja se sap, tot està permès). Doncs no, no senyor: es pot llegir Fuster amb profit encara que estiga equivocats, i Fuster és capaç d'escriure raonaments erronis i prescindibles amb la prosa més límpida i excitant de tota la literatura catalana contemporània. Podem deixar-lo intacte en el seu rang d'escriptor genial sense haver d'abdicar de la nostra dignitat de lectors crítics". No és un judici final, ni una insolència: és allò que Fuster n'hauria dit una veritat higiènica, i per tant el més alt homenatge a l'autor.